

JULELEGENDER

Fortalt af Susanne Fabritius de Tengnagel
Samlet i 2018

INDHOLD

Hvor er Jesus henne? (1999)

Legenden om Englevagt og brændende hjerter (2002)

Legenden om englene, som ikke ville tilbage til menneskene (2005)

Om hyrdedrengen Lucas, som ikke troede sine egne øjne (2012)

FOR- OG BAGSIDEBILLEDE:

Krybbemotivet på Køge Kirkes altertavle.

© Foto af Susanne Fabritius de Tengnagel.

HVOR ER JESUS HENNE?

Der var engang en familie, som skulle holde juleaften. Men én ting var ved at ødelægge den aften: Jesus var blevet væk.

"Hvor er Jesus henne?" råbte faderen inde fra soveværelset. Han havde taget julekassen ned fra den øverste hylde i klædeskabet og stod nu og pakkede julekrybben ud. Alle figurerne var pakket ind i fint silkepapir. De var der alle sammen, Jomfru Maria med guldglorie om hovedet, Josef og hyrderne med deres hyrdestav, fine trædukker, som hans bedstefar havde skåret ud. Koen, æslet, fårene, en lille mus, stalden med græs på taget, den store stjerne over stalden, det var det hele, men Jesus-barnet i krybben! Han havde lige været der. "Hvor er Jesus henne? Er der nogen, som har set Jesus?"

Børnene, Anne og Michael, kom farende, "hvad er det du råber om?" spurgte de forskrækkede. De var ikke vant til, at deres far råbte om Jesus. Moderen kom ud fra køkkenet med bagemel på fingrene, da hun var ved at lave småkager. "Hvad er der sket?" spurgte hun. "Hvor er Jesus henne?" - Nu råbte faderen ikke længere, men sad og så fortvivlet ud. "Han kommer nok frem," svarede moderen. "I skal se at komme af sted efter et juletræ, og så skal I nå at køre ind til toget. Onkel Kalle kommer fra Odense om to timer."

Moderen tørrede sine hænder i forklædet, bøjede sig ned, så under sengene, og stod på tå for at se ind i klædeskabets øverste hylde. "Ja, hvor er Jesus henne," sagde hun, men måtte opgive at lede, for nu ringede stopuret i køkkenet og en plade med småkager skulle tages ud af ovnen. "Han dukker nok op inden i morgen aften, skal I se," råbte hun ude fra køkkenet.

Far satte julekrybben frem på reolsystemet i stuen ved siden af fjernsynet. Her står den godt, sagde han ved sig selv. Så kan vi både se fjernsyn og julekrybbe på én gang, det er ikke så tosset.

Og så fik han ellers travlt med at samle Anne og Michael sammen, fik dem i flyverdragten, for det er koldt udenfor, sagde han, da Anne blev lidt mopset over at skulle have så meget tøj på. Det var ikke nemt at finde et juletræ, som de alle tre kunne lide. Enten var det for lille eller også var det for stort eller for smalt eller for bredt. Tiden gik, onkel Kalle kom snart med tog til København. Men nede på torvet stod lige det træ, de alle kunne forestille sig, det stod og ventede på, at de skulle bære det hjem.

Anne og Michael glædede sig til at vise træet til deres mor, men da de kom hjem, var mor gået. Hun havde lagt en seddel om, at hun lige var cyklet ned til supermarkedet for at købe nogle flere mandler til småkagerne.

HVOR ER JESUS HENNE?

Far fik sømmet juletræsfoden på juletræet, og de syntes alle tre, at træet passede så fint til deres stue. Men onkel Kalle! - de fór ud af døren igen, ind i bilen og så af sted til baggården. Onkel Kalle kunne godt blive forvirret, hvis de ikke stod der, når hans tog kom ind på stationen. Inde i fars hoved løb tankerne omkring Jesusbarnet. Hvor kan han dog været blevet af, sad han og tænkte, mens han kørte af sted. Det ville ikke blive rigtig jul, hvis han ikke fandt Jesus. Dagen før dagen før juleaftensdag, tænkte far bekymret.

Næste dag kom far noget sur hjem fra arbejdet, og mor var sur, for far havde glemt at hente den hjemmelavede rødkål hos moster Sanne. Mor havde holdt fri fra arbejdet og gjort rent over det hele. Juletræet havde svinet på gulvtæppet, grannåle lå rundt omkring, ja helt ind i soveværelset, så hun havde haft støvsugeren rundt i alle hjørner, hvor nullermændene havde hobet sig op.

Fint skulle det være, og onkel Kalle var gået en tur med Anne og Michael imens. Det var ikke rart at være i stue med mor, når hun fik rengøringsvanvid.

Om aftenen dagen før juleaftensdag sad de alle fem omkring sofabordet og spillede matador. Men far var så irriterende, som om han ikke rigtig gad være med. Han sad og tænkte på noget helt andet: "Jesus, hvor var Jesus henne?"

Da børnene var kommet i seng, og onkel Kalle sad og sov i lænestolen, satte mor sig i sofaen sammen med far, som hvileløs sad og så den ene fjernsynskanal efter den anden. Han så og så, og så alligevel ikke noget. Jesus, hvor var Jesusbarnet i krybben? Den fineste trædukke, som hans bedstefar havde lavet. Den var ikke særlig stor, men den var dog hovedperson i julekrybben.

Lige pludselig opdagede han Jesus på sofabordet. "Hvor har du fundet Jesus?" spurgte far mor glædeligt overrasket. "Jeg fandt ham i støvsugerposen," sagde mor helt stille, "Jesus lå mellem nullermænd og grannåle og alt muligt andet snavs og skidt, han har været her hele tiden," lo mor glad, vi har bare ikke kunnet se ham. Far lo med, hvor var han lettet nu. Jesus var fundet i støvsugeren. Og så blev det endelig jul!

© Susanne Fabritius de Tengnagel 1999/2018.

LEGENDEN OM ENGLEVAGT OG BRÆNDENDE HJERTER

Der var så stille i himlen, en flok engle lå og døsede.

De havde haft en hård englevagt på jorden blandt mennesker, der var altid nogen, der skulle beskyttes og trøstes.

Da de var vendt tilbage til himlen, tog en frisk flok engle afsted, for det var vigtigt for Gud, at der altid var en hær af engle på jorden, så mennesker vidste, at de aldrig var alene.

Den, der ofte førte an i denne hær var den utrættelige ærkeengel Rafael, som altid fulgte mennesker, der var på vandring for at søge Gud.

Ærkeenglen Gabriel sad sammen med ærkeenglen Mikael. Ærkeengle var de, fordi de var de største og de øverste blandt englene. De to holdt sammen som ærtehalm, for de havde noget særligt, de var fælles om, nemlig at være sendebud om Guds søn.

Gabriel sad og muntrede sig med en lommelygte og lyste op og ned og rundt omkring og mest op.

"Hvad laver du?" spurgte Mikael.

"Jeg leder efter Jomfru Maria", svarede Gabriel.

- "Jomfru Maria!" udbrød Mikael forundret, "ved du ikke, hvor hun er henne? det er da ikke så længe siden, du besøgte hende engang i foråret og fortalte hende, at hun skulle føde Guds søn, Jesus!"

"Jamen!" sagde Gabriel, "når hun nu skal føde Guds søn, himlens kongesøn, må jeg da kunne finde hende her hos os!"

Mikael rystede lidt på hovedet! "Har du ikke forstået, at Guds søn skal fødes på jorden blandt mennesker?"

"Jo, det har jeg vel", svarede Gabriel, "men hvis han ligner Gud, må han vel fødes her hos os og Gud, og så bagefter blive sendt til mennesker."

Mikael rynkede panden, nu var han næsten kommet i tvivl, men han vidste nu bedre. For det var da meningen, at Gud ville fødes på jorden for at blive menneske. Jesus skulle han hedde.

"Du skal ikke lyse med din lygte her blandt os engle i himlen, men ned på jorden", foreslog Mikael. "Så skal du nok finde hende, Jomfru Maria, men hun har jo ikke født endnu."

"Finde hende!" - Gabriel blev lidt studs!

"Selvfølgelig kan jeg finde hende, jeg har jo set hende før, som du sagde. Men i al den vrimmel af mennesker er det jo ikke så ligetil, og hvor ved du fra, at hun ikke har født

LEGENDEN OM ENGLEVAGT OG BRÆNDENDE HJERTER

endnu?" spurgte han. "Tiden er endnu ikke kommet", svarede Mikael kort.

Gabriel lyste pludselig Mikael lige ind i ansigtet med lommelygten, "jamen, hun har jo født for længe siden", sagde Gabriel, som om der var gået et lys op for ham. "Det er jo 2000 år siden!

Som tiden dog går. Hvad tænker jeg på! Så nytter det jo ikke at lyse ned på jorden, for dér kan jeg jo hverken finde Jomfru Maria eller Jesus!"

"Nåå, det skal du nu ikke være så sikker på," svarede Mikael.

Pludselig ankom en hær af trætte engle fra jorden. De smed sig ned og pustede og stønnede og rystede støvet af deres englevinger. "Sikken et engleliv i denne tid", sagde en af dem, "det er lige hårdt nok."

"Så I Jesus?" spurgte Gabriel, mens han lod lyset fra lommelygten feje hen over de trætte engle.

"Så og så," svarede en af englenerne, "det er så meget sagt, men de synger om ham hele tiden."

"Hvem?" spurgte Gabriel, "menneskene", svarede de trætte engle i kor, "de tænder lys og synger og synger. Når de går i butikker, kan man høre musik og sang om Jesus, og når de samles i kirkerne, synger de og synger og taler om Jesus." "Det er næsten ved at være for meget," synes en af de yngste engle, som havde haft sin første tur på jorden og var helt udmattet.

"Det kan aldrig blive for meget," sagde ærkeenglen Mikael tørt. Gabriel hørte ikke så meget af, hvad de talte om, for han var kommet i tanke om, at det slet ikke var Jomfru Maria, han skulle lede efter, men mennesker, der lignede hende. Altså ikke lignede hende af udseende. Hun var jo en kvinde. Men mænd og små piger og drenge kunne også godt ligne hende, for det, de skulle ligne hende på, var et brændende hjerte inden i, som Maria fik, da han, Gabriel, besøgte hende første gang og fortalte, at hun skulle føde Jesus. Han huskede, at hun i første omgang havde undret sig over hans budskab, men det gik hurtigt over, og så begyndte hun at synge og takke Gud for, at han kunne bruge hende til at føde Jesus. Da så Gabriel hendes hjerte brænde. Det var det, han skulle lede efter, brændende hjerter i mennesker. Han lyste og lyste ned på jorden på mennesker for at finde brændende hjerter.

"Hvordan går det," spurgte Mikael efter en times tid, "finder du nogle brændende hjerter?" Gabriel nåede ikke at svare, før ærkeenglen Rafael kom stormende hen til Gabriel og råbte: "Hvad er det, du laver, mand!" Gabriel blev så forskrækket, at han kun kunne

LEGENDEN OM ENGLEVAGT OG BRÆNDENDE HJERTER

hviske stammende: "Jeg, jeg, jeg, jeg lyser ned på på menneskene for at finde bræ - bræ-brændende hjerter." "Det kan du da ikke," sagde Rafael vredt. "Du kan ikke bare lyse på folk, og du finder ingen brændende hjerter på den måde. Jeg ved, hvem der brænder, for jeg følges med dem i deres søgen efter Gud. Du skulle hellere passe dit arbejde! Der er kun 9 dage til juleaften ... " "Hold da fest!" udbrød Gabriel pludselig og slukkede sin lommelygte øjeblikkeligt. "Jeg har glemt, jeg skal øve en salme med englekoret! Vi skal synge: Det kimer nu til julefest!" Og væk var han!

© Susanne Fabritius de Tengnagel 2002/2018.

LEGENDEN OM ENGLENE, SOM IKKE VILLE TILBAGE TIL MENNESKENE

Englene var blevet godt trætte af menneskene. Efter nogle travle juledage blev englene dybt skuffede, for de syntes, at alt det, de havde sunget og fortalt menneskene, var, som man siger, spildte Guds ord på Ballelars, altså til ingen verdens nytte.

Nu skal du høre:

De lå hulter til bulter mellem hinanden, små engle og store engle og havde fået viklet vingerne ind i hinanden. Fulde af glæde og sund træthed var de væltet omkuld. Arbejdet var gjort, som Gud havde befale dem at gøre. Nu kiggede de ned på jorden, og så den ligesom i engleperspektiv og fattede ikke en lyd af det hele. Der var ikke et øje at se på jorden, for intet menneske så mod himlen og der var dyb tavshed. Der var godt nok nogle få mennesker spredt rundt omkring, som forsøgte at ryste julestøvet af sig, men den store aktivitet var ikke at se.

Englen Rafael var ved at pudse sine vinger og så ud, som om han skulle på en længere rejse. "Hvad laver du, Rafael?" spurgte englen Gabriel og så noget slukøret ud. "Jeg skal ned på jorden," svarede Rafael.

"Ned på jorden!" udbrød en af de små engle, som endnu ikke havde fået navn. "Hold dig helt væk fra den jord, den er ikke værd at sætte sine ben på."

"Hvorfor ikke?" spurgte Rafael. "Det er ellers lige præcis det, jeg skal. Sætte min ben, og gå sammen med menneskene. Jeg skal være deres følgesvend i tykt og tyndt."

"Lad hellere være," sagde den navnløse engel. "Gabriel siger, at det ikke kan betale sig. Menneskene har fået nok af engle, de gider ikke se mod himlen, de har nok i sig selv."

Rafael lignede et stort spørgsmålstegn. Han forstod ingenting. Det havde jo lige været juleaften. De havde alle bragt bud, hvisket mennesker i øret om Jesus' fødselsdag, og der havde været en sang og glæde på jorden, så det gav genlyd i himlen.

"Jeg er bange for, at glæden over, at Gud blev menneske og kaldte sig Jesus, ikke rigtig kan bundfælde sig i menneskenes hjerter," sagde englen Gabriel opgivende. "Jeg har brugt al min energi på at få dem til at afgang sig for livet med ham, men nu vil de bare hygge sig og leve i fred og fordragelighed med hinanden, så længe det varer."

"Og tænk," sagde den navnløse engel, "de har ikke brug for os længere før til næste jul. For menneskene er julen forbi, og jeg som troede, at julen først nu lige var begyndt og ville vare lige til påske."

LEGENDEN OM ENGLENE, SOM IKKE VILLE TILBAGE TIL MENNESKENE

"Hvad er der galt?" spurgte Rafael, som havde været så opsat på at drage ned til menneskene for at lede dem på rette vej i livet, både i tykt og tyndt. "Hvad har I gjort galt?" spurgte Rafael hele den himmelske hærske engle, og han var lige ved at blive væltet omkuld, for alle rejste sig pludselig i samlet flok, lysvågne blev de ved hans provokerende spørgsmål.

"Hvad vi har gjort galt!" råbte de. "Det er ikke os, der har gjort noget galt, vi har gjort, hvad vi skulle, vi har fortalt mennesker, at Vorherre ikke kan undvære en eneste af dem, og at han har bundet sig til dem med sin kærlighed, for han er det allervigtigste i deres liv, og de er hans elskede, men se, om de gider tage det alvorligt."

"Det er Vorherre, som har klokket i det, da han insisterede på, at vi bragte dem det budskab. Det var spildte Guds ord på Ballelars, var det," sagde englen Gabriel temmelig opgivende og fortsatte: "Det er meget svært at få øje på blot nogle få, som ser op mod himlen. De fleste har efter et par dages jubel og gavegodhed mod hinanden, igen kun sig selv og egne behov at tænke på. Menneskene er bange for, hvad andre vil sige om dem, hvis de lige pludselig som noget helt nyt, begyndte at fortælle om Guds kærlighed mod alle mennesker. De er bange for, at det vil skabe splid i familien, hvis de ændrede adfærd og måden at leve på. De er bange for at blive hånet og gjort til grin af deres egne, hvis de begyndte at se op mod himlen."

Den navnløse engel lo pludselig vældig højt. "Der er ikke noget at grine af," sagde Gabriel, "det er temmelig alvorligt for menneskenes ve og vel, at de kun kan bruge Vorherre til det gode én gang om året, for så resten af året at give ham skylden for alt det onde, der sker i verden."

Den navnløse engel blev ved med at le, så tårerne trille ham ned af kinderne. "Se!" sagde han, "se, ham med posen i hånden. Han ser ud, som om han skal hen til bageren og købe morgenbrød, men pludselig vendte han om og er på vej hen mod kirken. Han går, som om han er bange for at blive set af nogen, som kender ham."

"Er menneskene så onde mod hinanden," sagde englen Rafael forundret, "så de ikke tør se op mod himlen, mens andre ser på dem? - Ved I hvad?" fortsatte Rafael meget beslutsom, "hvis det er sandt, at det er sådan fat med menneskene, selv efter en glædelig jul, at de hellere vil sætte deres lid til sig selv og hinanden, de, som en skønne dag ikke har

LEGENDEN OM ENGLENE, SOM IKKE VILLE TILBAGE TIL MENNESKENE

hinanden længere, så er der i sandhed nok at tage fat om på jorden for os engle som sendebud og tjenere for det gode budskab fra Vorherre. Om så hele verden og alt, hvad menneskene hænger ved, går til grunde, så holder Vorherre dog fast i dem til evig tid."

"Gå du kun, Rafael," sagde Gabriel, "Vorherre er med dig på din vandring, og han er med de mennesker, du følges med på vejen. At du gider, fatter jeg ikke, men Vorherre vil for alt i verden ikke give slip på nogen af sine menneskebørn, og du brænder for det, og det er al ære værd."

© Susanne Fabritius de Tengnagel 2005/2018

OM HYRDEDRENGEN LUCAS, SOM IKKE TROEDE SINE EGNE ØJNE

Åh! åh! åh! hyrdedrengen Lucas havde siddet helt alene og forladt og jamret ude på marken. Rundt om ham lå hans fars får, han skulle passe på. Han rystede af kulde og vidste ikke sine levende råd. Fire af de andre hyrder, som også passede får, var løbet skrækslagne bort og havde forladt deres fåreflok. Lucas vidste ikke, hvor de var løbet hen. Og så var der de syv andre hyrder, som var løbet ind til byen.

De havde alle pludselig oplevet et voldsomt lys på himlen, som om en kæmpe meteor styrede brændende lige ned mod hyrder og får og ville ramme dem med stor kraft. Det havde larmet og braget, og alle hyrderne havde råbt og skreget: ”Nu går jorden under”. Men pludseligt blev der ganske stille. Og en stemme lød fra verdensrummet, så klar og god: ”Vær ikke bange, kære venner, jeg vil fortælle jer en god nyhed!”

Hvad den gode nyhed var, fik hyrdedrengen Lucas ikke fat i. Han så bare hel målløs op mod himlen med åben mund og polypper, som hans mor ofte sagde om ham, når han kiggede stjerner. Den nat fik han øje på en helt ny stjerne lige over hovedet på ham. Han vidste alt om stjernerne på himlen. Han kiggede jo stjerner hver nat, når han passede sin fars får og havde givet stjernerne navne, så han kunne skelne dem fra hinanden. Denne nat troede han ikke sine egne øjne. En ny stjerne på himlen - og midt i stjernens lysstråle syntes han, han så engle, som vandrede op og ned af lysstrålen. Forladt af alle de andre hyrder sad han i stjernens lys og overvejede dette englesyn. Han havde jo godt nok aldrig set engle før, anede ikke hvordan sådan nogle så ud.

Nå ja, hans mor havde talt om engle, sagde hun, og sang om engle, men han hørte som regel ikke rigtig efter, for han syntes, hun var lidt overtroisk. Men han huskede dog, at moderen havde sagt, at engle altid kom med gode nyheder. Det havde han svært ved at forstå lige nu, hvor han sad forladt alene og rystede af kulde og skræk efter det brag af et lyshav.

Men han kunne jo ikke forlade sine fars får. Han havde lovet at passe på dem. Løb han væk som de andre hyrder, ville fårene blive jagtet af de vilde ulve og spist af dem. Fårene var hans families rigdom, det de levede af. Mælken lavede de ost af og solgte på markedet, fårepelsen lavede hans mor tøj af. Fattige var de, men de klarede sig og var stolte af det.

Mens Lucas sad i sine egne tanker, kom de syv hyrder tilbage fra byen. ”Lucas, Lucas”, råbte de med én stemme, ”hvorfor sidder du her helt alene? Kom med og se!” ”Jamen jeg kan jo ikke forlade fårene”, sagde Lucas som sandt var.

OM HYRDEDRENGEN LUCAS,
SOM IKKE TROEDE SINE EGNE ØJNE

”Du er en god dreng, lille Lucas. Du holder, hvad du lover, men kom alligevel med og se”, sagde de i munden på hinanden, ”englene skal nok passe på fårene.”

Lucas lignede et stort spørgsmålstegn? Englene passe på fårene? ”Det kan ikke passe, jeg kan ikke se nogen engle”, sagde Lucas irriteret. ”Nej, du kan ikke se dem, men de er her, kom nu med og se!” sagde den ældste hyrde.

Selv om han var noget skeptisk ved situationen, løb Lucas dog med ind til byen og stod pludselig inde i en stald foran et lille nyfødt barn, som lå i oksens fodertrug.

”Hvad så?” spurgte Lucas, for de andre hyrder skulle ikke tro, han var særlig interesseret, ”det er jo bare et ganske almindeligt barn, dem har min far og mor 10 af foruden mig, og min mor skal snart føde nr.12.”

”Jamen så se dog det barn, Lucas”, insisterede den ældste af hyrderne, mens hans gik hen til barnet, tog sin hue af og bøjede sig ned på knæ for barnet. Så vendte han sig mod Lucas og sagde med en engels stemme:

”Lucas, dette barn er fra himlen! Det sagde englen. Og vi, fattige hyrder, er udvalgt som de første, der får lov til at se dette barn fra himlen. Er det ikke stort, Lucas?”

Igen troede Lucas ikke sine egne øjne. Men da han med de syv hyrder vendte tilbage til deres får, bemærkede Lucas, at der godt nok var en helt særlig ro i fåreflokken, som han ikke havde oplevet før. Måske havde englene passet på dem!

Da det begyndte at blive morgen, lagde Lucas mærke til, at solen stod op mere og mere skinnende og strålende på himlen end den plejede at gøre, og han sagde til sig selv: ”Jeg må fortælle mor om den nye stjerne, om englene, som vandrede op og ned på stjernens lysstråle, og som passede fårene, og om barnet fra himlen. Og mor vil sikkert sige: ’Nu er Gud blevet født som et menneske ligesom du og jeg.’ Og mor har sikkert ret! For hun siger, hun kan høre englene synge!

© Susanne Fabritius de Tengnagel 2012/2018

